

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 184
van **LAURENCE LIBERT**
datum: 9 april 2019

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN BEGROTING, FINANCIËN EN ENERGIE

Nieuwbouw - Installatie ventilatiesystemen

We brengen zowat 85% van onze tijd binnen door. De kwaliteit van de binnenlucht is dan ook zeer belangrijk. We weten ook dat buitenlucht, bijv. stoffen die vrijkomen door het verkeer in de buurt, hier een belangrijke invloed op heeft. Het goed ventileren van een woning is dan ook belangrijk voor de inwoners (en huisdieren) van de woning. Een goede ventilatie verbetert ook de werking van verbrandingstoestellen en verkleint de kans op CO-vergiftiging, onaangename geurtjes en allergieën. Tegelijk vermijdt het condensatieproblemen en schimmelvorming op muren.

Het merendeel van woningen en openbare gebouwen heeft (nog) geen ventilatiesysteem. Verse lucht in deze woningen komt enkel binnen door kieren en spleten of door actief verluchtingsgedrag, zoals ramen openen of op een kier zetten. Onderzoek geeft aan dat de kwaliteit van de binnenlucht in deze gebouwen onvoldoende kan zijn en dat polluenten, die afkomstig zijn uit de buitenlucht, zich kunnen ophopen door onvoldoende luchtverversing. Onze huizen zijn tegenwoordig ook almaar beter geïsoleerd. Daarbij volstaat natuurlijke ventilatie niet om te allen tijde een zuivere luchttoevoer te garanderen.

De regelgeving inzake energieprestatie en binnenklimaat (EPB-regelgeving) maakt het verplicht om een volledig ventilatiesysteem te installeren wanneer men een nieuw huis bouwt of een ingrijpende energetische renovatie doet. Bij 'gewone' renovaties volstaan toe- en/of afvoervoorzieningen. De EPB-regelgeving legt niet op welk ventilatiesysteem men dient te installeren. Daarvoor zijn er verschillende mogelijkheden, met combinaties van natuurlijke en mechanische aan- en/of -afvoer van lucht.

Bij ventilatie wordt een grote hoeveelheid lucht heen en weer getransporteerd. De vervuilde lucht die aangezogen wordt, bevat allerlei verontreinigingen zoals stof- en vetdeeltjes. Deze deeltjes gaan zich in de loop der jaren afzetten op de wanden van de ventilatiekanalen. De stoflaag wordt hierdoor steeds dikker, waardoor de lucht minder goed kan circuleren en het ventilatiesysteem minder performant wordt. Er kunnen zich bijvoorbeeld ook bacteriën ontwikkelen met een negatieve impact op de gezondheid. Daarom is het aan te raden dat ventilatiesystemen regelmatig geïnspecteerd worden en de ventilatiekanalen gereinigd worden.

Ik had hierover in mijn schriftelijke vraag nr. 273 van 22 februari 2019 al enkele deelvragen gesteld aan minister Koen Van den Heuvel, maar voor enkele van mijn deelvragen verwees hij naar de minister, bevoegd voor energie.

1. Welke types ventilatiesystemen (A, B, C of D) worden het meest gekozen bij nieuwbouw en ingrijpende renovatie bij EPB-aangifte?

Graag een overzicht van de voorbije vijf jaar.

2. Hoeveel zogenaamde 'minimale ventilatievoorzieningen' werden bij gewone renovaties uitgevoerd? Wordt hier ook voor ventilatiesystemen (A, B, C of D) gekozen?

Graag een overzicht van de voorbije vijf jaar.

3. Hoeveel boetes werden de voorbije vijf jaar uitgeschreven omdat de verplichting tot ventilatie-eisen bij zowel nieuwbouw, ingrijpende energetische renovaties als gewone renovaties niet werd nageleefd?

4. Op welke manier worden burgers en bedrijven geïnformeerd over de ventilatie-eisen en de voordelen van goed uitgevoerde ventilatie?

5. Hoe informeert de minister burgers betreffende de controle van ventilatiesystemen en de reiniging van ventilatiekanalen?

ANTWOORD

op vraag nr. 184 van 9 april 2019

van **LAURENCE LIBERT**

1. Bij nieuwbouw worden voornamelijk systeem C en D gekozen. Grafieken 1 en 2 in de bijlage tonen de verdeling van de ingediende EPB-aangiften van nieuwbouwwoningen en nieuwbouwwapartementen, volgens het geplaatste type ventilatiesysteem, per aanvraagjaar van de stedenbouwkundige vergunning. Voor het interpreteren van de grafiek is het belangrijk mee te geven dat de gemiddelde doorlooptijd tussen de aanvraag van de vergunning en het indienen van de EPB-aangifte makkelijk oploopt tot 2,5 jaar. Dat heeft tot gevolg dat van de projecten met aanvraag in 2016 nog lang niet alle EPB-aangiften zijn ingediend. De cijfers voor aanvraagjaar 2016 zijn dus voorzichtig te interpreteren. Dat is zeker ook het geval bij de appartementsgebouwen, waar de gemiddelde doorlooptijd vaak nog iets langer is, waardoor het aantal ingediende EPB-aangiften voor de aangevraagde projecten van 2016 nog iets minder representatief is.

Ook bij ingrijpende energetische renovaties worden voornamelijk systeem C en D gekozen. De aard van werkzaamheden 'ingrijpende energetische renovatie' is pas in regelgeving opgenomen begin 2015. Voor de al ingediende EPB-aangiften van aanvraagjaar 2015 tot en met 2017 krijgen we de verdeling zoals weergegeven in grafiek 3 van de bijlage. Ook hier zijn de cijfers met enige voorzichtigheid te interpreteren, aangezien het aantal ingediende EPB-aangiften voor die aanvraagjaren nog beperkt is.

2. Voor gewone renovaties voldoet voor aanvraagjaar 2015 95% aan de eis op vlak van minimale ventilatievoorzieningen (zie grafiek 4 in de bijlage). Voor gewone renovaties beschikt het VEA niet over de informatie welk ventilatiesysteem is gekozen aangezien de eisen maar op een deel van het ventilatiesysteem betrekking hebben. Er gelden bijvoorbeeld bij het vervangen van ramen in bestaande ruimtes enkel eisen op de toevoer van verse lucht.
3. Het aantal uitgevaardigde boetes voor projecten waarbij niet voldaan was aan één of meerdere van de EPB-eisen (waaronder ventilatie-eisen) bedroeg in 2018 1.819 euro. Boetes worden pas opgelegd vanaf een bedrag van 250 euro. Het gemiddelde bedrag van de uitgevaardigde boetes in 2018 bedroeg 1081,25 euro. De gemiddelde boetebedragen en het aantal uitgevaardigde boetes van de voorgaande jaren, staan opgelijst in de tabellen 1 en 2 van de bijlage. Deze tabel heeft betrekking op alle eisen, niet enkel ventilatie-eisen.

Van de ingediende EPB-aangiften van aanvraagjaar 2015 voldoet 97% aan de ventilatie-eisen. Bij alle EPB-aangiften (waarin niet wordt voldaan aan de EPB-eisen), stuurt het VEA de aangifteplichtige een schriftelijke hoorzitting met daarin de intentie tot het opleggen van de boete. Daarbij krijgt aangifteplichtige, voor het nemen van de beslissing, nog de kans om tegenargumenten voor te leggen, die aantoonen dat het project wel zou voldoen aan de geldende EPB-eisen. Na die hoorzittingsprocedure en afhankelijk of tegenargumenten werden aangeleverd en al dan niet werden aanvaard, worden de te vestigen boetebedragen niet meer uitgesplitst per type eis waaraan niet is voldaan. Het is op die manier onmogelijk om de exacte opgelegde bedragen voor het niet voldoen aan de ventilatie-eisen daaruit te distilleren. Als niet voldaan is aan de ventilatie-eisen, ontbreken meestal enkele ventilatiecomponenten. Het is eerder uitzonderlijk dat er totaal geen ventilatiesysteem is geplaatst. Grafiek 5 toont het

aandeel van de EPB-aangiften van nieuwbouwprojecten dat voldoet aan specifieke eisen, bekeken per aanvraagjaar van de stedenbouwkundige vergunning. Voor aangiften vanaf 2015 lijken nieuwbouwwoningen voor het eerst beter aan de ventilatie-eisen te voldoen dan aan de transmissie-eisen (u-waardes schildeling). Opnieuw geldt dat nog niet alle EPB-aangiften voor aanvraagjaar 2016 en 2017 zijn ingediend op de energieprestatiedatabank.

4. De bouwers en verbouwers worden door in Vlaanderen op verschillende manieren geïnformeerd. Ten eerste via een algemene brochure over de EPB-eisen van de Vlaamse overheid. Verder bevat de website van het VEA (energiesparen.be) ook heel wat informatie over de ventilatie-eisen. De bouwers en verbouwers kunnen er informatie terugvinden over het wat, waarom en hoe van het ventileren en over de geldende eisen. Op de website is ook informatie terug te vinden over het belang van de kwaliteit van het ventilatiesysteem. Het doel van de EPB-regelgeving is immers energiezuinige, maar ook gezonde en comfortabele gebouwen. Naast de beschikbare informatie worden burgers en bedrijven in hun bouw- of verbouwproces ook bijgestaan door een professionele partner, de architect. Hij of zij heeft de taak om de bouwheer informatie te geven over de verplichtingen (o.a. de ventilatie-eisen) die horen bij de bouw/verbouwing.
5. De regelgeving stelt eisen aan de *as-built*-situatie van een gebouwd/verbouwd gebouw. Over het verdere gebruik van het gebouw legt het geen eisen op. De EPB-regelgeving verplicht dus geen controle en/of reiniging van de ventilatiesystemen verplicht. Dat ligt niet meer binnen de energiebevoegdheid. Dat moet gebeuren op initiatief van de eigenaar of de beheerder van het gebouw. Uiteraard zijn nazicht en reiniging belangrijk, met het oog op het blijvend realiseren van een gezond binnenklimaat. Ook vanuit het energiebesparend oogpunt zijn nazicht en reiniging belangrijk. Een vervuild en/of minder goed afgesteld ventilatiesysteem verbruikt immers meer energie. Bij vragen over het gebruik van ventilatiesystemen worden dan ook een regelmatig nazicht en reiniging van het ventilatiesysteem sterk aanbevolen. Het VEA verwijst bij sommige vragen ook naar de map Bouw Gezond waarover minister Koen Van den Heuvel u al informeerde.

BIJLAGE

Grafiek 1: Verdeling van de ingediende EPB-aangiften volgens het type ventilatiesystemen bij nieuwbouw eengezinswoningen per aanvraagjaar van de stedenbouwkundige vergunning.

Grafiek 2: Verdeling van de ingediende EPB-aangiften volgens het type ventilatiesystemen bij nieuwbouw appartementen per aanvraagjaar van de stedenbouwkundige vergunning.

Grafiek 3: Verdeling van de ingediende EPB-aangiften volgens het type ventilatiesystemen bij ingrijpende energetische renovaties.

Grafiek 4: Aandeel van de EPB-aangiften van renovatieprojecten dat voldoet aan specifieke eisen, bekeken per aanvraagjaar van de stedenbouwkundige.

Tabel 1: Evolutie gemiddeld boetebedrag per jaar.

Tabel 2: Evolutie totaal aantal uitgevaardigde boetes per jaar.

Grafiek 5: Aandeel van de EPB-aangiften van nieuwbouwprojecten dat voldoet aan specifieke eisen, bekeken per aanvraagjaar van de stedenbouwkundige vergunning.